

լով պիտի առաւելու վաճառականու-
թեան կարեւորութիւնն:

Սակայն ինչ որ ալ ըլլայ, յայտնի է
որ Սիւէգի ջրանցից բացմամբ, եւրոպա-
իրեն մօտ ունեցաւ երկրի մեծ տարա-
ծութիւն մը, որոյ հետ կրնայ օգտա-

կար դրամափոխութիւններ ընել, և թէ
այն երկիրն եւրոպական տարազադոր-
ծաց և վաճառատարաց մտադրութիւնը
բոլորովին կրնայ քաշել, վասն զի կու-
տայ անոնց յաջողութեան բազմապա-
տիկ հաւանականութիւն:

Մեծամեծք իրք աշխարհիս: — Աշխարհիս
մեծագոյն հովիտն Միսիսիպիինն (Միս-
սիսիպիական) է, որ 5000 քառակուսի
մղոն ունի, և երկրիս բնիկաւորացոյն գա-
ւառներէն մինն է:

Աշխարհիս մեծագոյն ճանապարհն՝ Փի-
լադելֆիոյ ֆէյխմար Բարքն է, որ 29 (Օակրո-
նի (acre) միջոց մ'ունի: Մեծագոյն ցո-
րնի վաճառանոցն խիզակոյինն է: Մե-
ծագոյն լիճն՝ ի Միսսիսիպիական վերա-
գոյն լէյքի լիճն է, որ 480 մղոն լայնու-
թիւն ունի, 1900 ոտք խորութեամբ: Եր-
կայնագոյն երկաթուղին խաղաղականին
գիծն է, 50,000 մղոն: Մեծագոյն բնական
կամուրջն Միսսիսիպիական ջրանցաց մէջ ի
Վիրջինիա Միսսիսիպիական կամուրջն է, ծո-
վուն մակարդակէն 250 ոտք բարձր և 80
լայն է: Աշխարհիս մէջ եղած մեծագոյն
երկաթոյ գանգուածն՝ այս մետաղիս պղտի
լիւ մ'է ի Միսսիսիպիական (Միսսիսիպիական ջրանց-
ք) բարձր է 550 ոտք և երկու մղոնի շրջա-
պատ մ'ունի: Մեծագոյն ջրմուղն՝ ի Նոր
Եօրք՝ Գրիգընին է, 40 մղոն և կէս եր-
կայնութիւն ունի և արժեք քանի մը մի-
լիոն տոլլար: Մեծագոյն սահանքն՝ Նիս-
կարայի ջրվէժքն են: Գեղեցկագոյն և ա-
մենէն աւելի կատարեալ որմափակ սպար-
տէզն (pare) Նոր Եօրքի կեդրոնական Պար-
տէզն է, Յալիսարհի ճանչցուած երկայնա-
գոյն հեռագրական գիծն՝ Միսսիսիպիականն է,
որ ի Պետրոպոլիս կը հասնի Ամուր գե-
տոյն բերանը, ի սահմանագլուխս ռուս
շինացի և Վիստրիվոնոգրք, որ արդէն Շան-
կայն և Հոնկ-Հոնկի նաւահանգստից հետ
Պալդիկի ծովափունքը միացուց: — այս
գծին առաջին հեռագրաւորն 28 նոյեմբեր
1870ին դրուեցաւ: Ի Սաքսոնիա ֆրէյ-
հերկ հանքաց մէջ աշխարհիս ստորերկրայ

երկայնագոյն շինութիւնն կը գտնուի. և յի-
րաւի 1855ին վերջերն անցքերն 23 մղոն
ամբողջական երկայնութիւն մ'ունէին, 163
քիլոմետրի հաստատ: Իսկ Ռոչչէնպէրկ
հանքաց մէջ անցք մը կայ, որ հիմայ, եր-
կորդական անցքերն հաշուելով, 29,000
մետր ամբողջական երկայնութիւն մ'ունի,
և քիչ ատենէն 50,900 մետր երկայն օլտի
ըլլայ, կամ գրեթէ գերմանական 7 մղոն.
Նմանը չկայ յալիսարհի: Ժողովուրդ Օֆիսի
կ'իմացընէ մեզ որ գործվարն Ուայցըլ, Միս-
սիսիպիական ջրանցաց երկրաչափ, կը լինցընէ
մօտեքս ի Սուրբ Մարիամ, ուր Էլիէ լճին
հետ Հուրոն լիճն կը միանայ, հոսանքի (é-
cluse) մը շինութիւնը, որ աշխարհիս մե-
ծագոյնն պիտի ըլլայ: 515 ոտք երկայնու-
թիւն, 80 լայնութիւն ունի. 60 ոտք լայնու-
թեամբ նաւ մը իր դռներէն պիտի կարե-
նայ անցնի: Զօրավարն Ուայցըլ կը կարծէ
որ միայն մետաղական վայրկեան բաւական
ըլլան նաւու մը մտից բանալուն և ելից
փակելուն համար: Այս շքեղ աշխատու-
թիւնս պիտի դարգացընէ և ևս մեծամեծ
լճից մէջ նաւարկելը, մանաւանդ քանի որ
Գանատա իր կողմանէ՝ Սուրբ Լաւրենտիոս
սի կողմնական ջրանցները կը մեծցընէ և
կը կատարելագործէ:

Այս ամենայն աշխատութեանց պատ-
ճառն՝ Տոմենիոնի և Միսսիսիպիական ջրանցաց
ներքին գաւառները, որոնք ծովէն 1600
քիլոմետր հեռու են, իթէ ոչ կարճ, գոնէ
աւելի տնտեսական ճանապարհաւ մը Ատ-
լանտիկական հետ միացընելու դիրքի մէջ
գտնուլ համար է, այսինքն է ջրոյ ճանա-
պարհաւ, և սուրենտական միջոցներով
կատարելագործելու զայն՝ զոր արդէն բնու-
թիւնն մասամբ մը պատրաստած է: